3561
J958

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU

UZUPEŁNIAJĄCEJ SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ

w Podgórzu

za rok szkolny 1902

ARCHIWUM M. KRAKOWA.

PODGÓRZE
Nakładem funduszu Szkoły przemysłowej
Druk W. Poturalskiego
1902

I. Kronika zakładu.

Tutejsza uzupełniająca szkoła przemysłowa, założona staraniem gminy miasta Podgórza w r. 1891, ukończyła w dniu 15 maja 1902 roku jedynasty rok istnienia. Zakład utrzymywany jest przeważnie kosztem gminy, a subweniowany przez c. k. Rząd, fundusz krajowy, Izbę handlową i przemysłową w Krakowie i Radę powiatową.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1901/1902 odbywały się w dniach 12, 13 i 14 września, a rok szkolny rozpoczął się w niedzielę dnia 15 września uroczystem nabożeństwem. Nauka trwała bez żadnej przerwy przez 8 miesięcy i odbywała się w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki wieczorem od 7 do 9 godziny, w niedzielę zaś po wspólnem nabożeństwie od godziny 9 do 11 przed południem.

Z końcem miesiąca września zapisali się na naukę prawie wszyscy uczniowie, którzy już poprzednio uczęszczali do szkoły a byli w miejscu i ci, którzy przez korporacyę rzemieślniczą wykazani zostali; w późniejszym zaś czasie przyjęto wyjątkowo jeszcze kilkunastu uczniów, którzy dopiero później wstąpili do terminu w Podgórzu. Ogólna liczba uczniów zapisanych na kurs przygotowawczy i do 2 klas przemysłowych wynosiła 160, oprócz tych było kilku uczniów, którzy

pomimo ukończenia szkoły z dobrym postępem, zgłosili się na naukę rysunków dobrowolnie. Szkoła tutejsza analfabetów nie przyjmuje.

Uczęszczanie uczniów do szkoły było dosyć regularne a zachowanie się tak w szkole jak i poza szkołą było zupełnie odpowiednie. W czasie wielkanocnym przystępywała młodzież do spowiedzi i komunii św. w kościele parafialnym.

Z zadowoleniem tutaj zaznaczyć wypada, iż młodzież chętnie garnęła się do czytania książek z biblioteki szkolnej, która powstała staraniem Wysokiej Komisyi i liczy obecnie 107 dzieł.

Co do korzyści z nauki, to młodzież. uczęszczająca regularnie do szkoły, wykazała wcale dobre postępy — a wyczerpano z nią cały materyał naukowy, zakreślony instrukcyą i planami dla szkół przemysłowych.

Pożądanemby było, aby drogą ustawy zastrzeżono nie wydawać świadectw wyzwolenia terminatorom przynajmniej w miastach, w których znajdują się szkoły uzup. przem., co uwolniłoby od wielu nieprzyjemności tak Zarządy szkół, jak i Władze przemysłowe i najpewniej uregulowałoby w szkołach frekwencyę.

Wszyscy uczniowie otrzymują z funduszu szkolnego potrzebne środki naukowe, — żadna opłata nie bywa pobieraną; na nagrody dla najpilniejszych, a wzorowego zachowania się uczniów, udzieliła Gmina w tym roku kwotę 50 Kor. a Cech 10 Kor., które to nagrody bywają wręczane uczniom w książeczkach Kasy Oszczędności z warunkiem, że może uczeń podjąć pieniądze dopiero za okazaniem świadectwa wyzwolenia.

Magistrat miasta przyznał również w bieżącym roku kwotę 50 Koron i Cech 10 Koron na opędzenie kosztów wycieczki naukowej, urządzonej staraniem

Zarządu szkoły do Kalwaryi, Sułkowic i Izdebnika, celem zwiedzenia tamtejszych szkół zawodowych i zakładów fabrycznych, w dniu 4 i 5 maja 1902 roku; w wycieczce tej wzięli udział najpilniejsi uczniowie, wraz z gronem nauczycielskiem.

Szkołę zwiedził c. k. inspektor szkolny Wny Antoni Stefanowicz i burmistrz miasta Wny Franciszek Maryewski.

Na zakończenie roku szkolnego wzięła młodzież wraz z całem gronem nauczycielskiem udział w uroczystem nabożeństwie, odprawionem w kościele parafialnem w dniu 18 maja o godzinie 8 rano. W czasie nabożeństwa wygłosił ksiądz katecheta kazanie, zastosowane do okoliczności. W tym samym dniu o godzinie 3 popołudniu nastąpiło zamknięcie roku szkolnego, ograniczone do starannej wystawy wypracowań piśmiennych i rysunków wszystkich uczniów, przemówienia przewodniczącego, odczytania klasyfikacyi uczniów, przemówienia kierownika szkoły, rozdania nagród i przeglądu prac uczniów. Przewodniczył uroczystości Wny Franciszek Maryewski, burmistrz miasta, a obecnymi byli członkowie Wydziału szkolnego, miejscowi duchowni, radcy miasta, przemysłowcy i majstrowie miejscowi z przełożonym Cechu zbiorowego rzemieślników na czele.

II. Nadzór i administracya szkoły.

Szkoła tutejsza podlega nadzorowi ze strony Rządu, który wykonuje krajowy c. k. inspektor szkół przemysłowych, Antoni Stefanowicz — tudzież nadzorowi Wysokiego Wydziału krajowego.

Lokalną zaś administracyą szkoły zajmuje się miejscowy Wydział szkolny.

III. Miejscowy Wydział szkolny.

Do Wydziału szkolnego, który sprowuje nadzór miejscowy i zarząd ekonomiczny szkoły należeli:

Przewodniczący:

1. **Franciszek Maryewski,** burmistrz miasta Podgórza.

Zastępca przewodniczącego:

2. **Nikodem Garbaczyński,** c. k. Radca Dworu, delegat Rady miejskiej.

Członkowie:

3. **Dr. Samuel Aronsohn**, delegat Rady miejskiej.
4. **Karol Knezek,** delegat Wydziału krajowego.
5. **Kazimierz Jodłowski,** kierownik szkoły 4-klasowej i uzupełn. przemysłowej.

IV. Grono nauczycieli.

Kierownik: **Kazimierz Jodłowski,** zarazem nauczyciel języka polskiego w klasie I i II.

Nauczyciele: **Ks. Józef Florczak,** katecheta szkoły 6-klasowej męskiej, uczył religii na kursie przygotowawczym i w szkole przemysłowej w 3 godzinach tygodniowo.

— **Karol Balicki,** st. naucz. szkoły 4 kl. m. uczył stylistyki w klasie I godzinę i w II dwie godziny tygodniowo.

— **Bronisław Kukulski,** nauczyciel szkoły 4-klasowej, uczył języka polskiego w kursie przygotowawczym.

— **Jan Peter,** starszy nauczyciel 6-klasowej szkoły, uczył w kursie przygotowawczym 2 godziny rachunków i 2 godziny rysunków, a w klasie I przemysłowej rysunków geometrycznych 2 godziny i rachunków 2 godziny tygodniowo.

— **Mieczysław Sroczyński,** nauczyciel starszy 6-klasowej szkoły, uczył w I klasie przemysłowej rysunków wolnoręcznych 2 godziny i w klasie II rysunków zawodowych 4 godziny tygodniowo.

— **Kazimierz Swiba,** dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej, uczył w II klasie rachunkowości 2 godziny tygodniowo.

— **Mojżesz Bornstein,** nauczyciel religii mojżeszowej w szkołach ludowych tutejszych, uczył 1 godzinę tygodniowo uczniów wszystkich 3 klas razem.

V. Klasyfikacya uczniów.

A) Na kursie przygotowawczym.

Z pomiędzy 79 uczniów wpisanych otrzymali

a) stopień pierwszy z odznaczeniem:

1. Biel Andrzej 3 Koron
2. Duda Franciszek 3 Kor.
3. Durak Piotr 3 Kor.
4. Duzyk Józef 3 Koron
5. Martinek Franc. 3 Kor.
6. Tatowicz Józef 3 Kor.

(Nagrody w książeczkach Kasy Oszczędności).

b) stopień pierwszy:

1. Batycki Grzegorz
2. Bieleń Andrzej
3. Bittner Szymon
4. Berkowicz Moritz
5. Braun Samuel
6. Djabelec Wojciech
7. Dobrzycki Jan
8. Gawęda Jan
9. Gniady Franciszek
10. Golanka Walery
11. Gramatyka Bolesław
12. Kałon Władysław
13. Kowala Jan
14. Kociołek Jan
15. Kowal Kazimierz
16. Krzesiczan Władysł.
17. Kursa Józef
18. Lachowicz Karol
19. Magdziaż Jan
20. Malina Alojzy
21. Mazanek Franciszek
22. Nagelholz Karol
23. Piechota Rudolf
24. Piotrowski Stanisław
25. Piwowarski Leopold
26. Piwowarski Zygmunt
27. Serafin Ludwik
28. Serafin Franciszek
29. Schneier Samuel
30. Wyczesany Henryk
31. Wyzga Michał
32. Zimmerspitz Gustaw

Opuściło warsztat 4, przesiedlonych 6, nieklasyfikowanych z powodu nieregularnego uczęszczania 21, nie otrzymało postępu 9.

B) W klasie I.

Z pomiędzy 53 uczniów wpisanych otrzymali

a) stopień pierwszy z odznaczeniem:

1. Dyrcz Jan 4 Koron
2. Lasoń Józef 5 Koron
3. Jurkiewicz Jan 5 Koron
4. Federgrün Anschel 4 Koron.

b) stopień pierwszy:

1. Cieślik Michał
2. Cwik Antoni
3. Dybko Stanisław
4. Goldberger Maksymil.
5. Hilner Wojciech
6. Jelonek Leonard
7. Jelenkiewicz Teofil
8. Jurkiewicz Paweł
9. Günther Józef
10. Kalbert Franciszek
11. Kwakiewicz Edward
12. Korzeniak Michał
13. Łydko Józef
14. Morys Teofil
15. Ożóg Stanisław
16. Początek Stanisław
17. Pulnik Ignacy
18. Stelmach Aleksander
19. Pająk Jakób
20. Siatka Stefan
21. Wittek Maryan
22. Wyrewka Franciszek
23. Żona Wincenty

Opuściło warsztat 4, przesiedlonych 6, nieklasyfikowanych 12, nie otrzymało postępu 3.

B) W klasie II.

Z pomiędzy 28 uczniów wpisanych otrzymali

a) stopień pierwszy z odznaczeniem:

1. Bader Szymon 8 Koron
2. Bar Edward 6 Koron
3. Głowacki Jan 6 Koron
4. Łabęcki Karol 8 Koron
5. Ożóg Józef 6 Koron
6. Woźnica Jóżef 6 Koron

b) stopień pierwszy:

1. Elsner Natan
2. Haber Jakób
3. Kostecki Michał
4. Kowalczyk Stanisław
5. Kresek Stanisław
6. Lipiarz Władysław
7. Mlaź Józef
8. Olszowy Robert
9. Orzeł Julian
10. Prokop Edward
11. Sołtys Antoni
12. Walaszek Józef
13. Wohlfeiler Henryk
14. Żona Karol

Nadzwyczajnych uczniów 5.

Opuściło szkołę 3, nieklasyfikowanych 4, nie otrzymało postępu 1.

UWAGA. Za najlepsze rysunki zawodowe otrzymali nagrody w książeczkach Kasy Oszczędności przeznaczone przez Wydział krajowy: Łabęcki Karol 8 Koron, Bader Szymon 8 Koron.

VI. Wykaz statystyczny uczniów

przemysłowej szkoły uzupełniającej w Podgórzu w roku 1902.

A. Liczba uczniów.	Kurs przygotowawczy	W szkole przemysłowej kl. I	W szkole przemysłowej kl. II	Razem
Zapisanych	79	53	28	160
Opuściło szkołę z różnych przyczyn	10	10	3	23
Pozostało z końcem roku	69	43	25	137
B. Frekwencya.				
Uczęszczało regularnie .	48	30	20	98
„ nieregularnie	21	13	5	39
Razem . .	69	43	25	137
C. Wynik klasyfikacyi.				
Klasyfikowano	48	30	20	98
Nie klasyfikowano . . .	21	13	4	38
Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymali . .	6	4	6	16
Stopień pierwszy . . .	33	23	14	70
Stopień drugi	9	3	1	13
D. Wyznanie uczniów.				
Wyznania rzymsko-katol.	58	45	24	127
„ mojżeszowego	12	8	4	24
E. Narodowość uczniów.				
Polaków	79	53	28	160
F. Wiek uczniów.				
Poniżej 18 lat	73	46	19	138
Ponad 18 lat	6	7	9	22

	Kurs przygotowawczy	W szkole przemysłowej		Razem
		kl. I	kl. II	
G. Pochodzenie uczniów.				
Rodem z Podgórza i okolicy	29	23	9	61
„ z innych powiatów	48	28	19	95
„ z innnych krajów Austryi	2	—	—	2
„ z zagranicy . . .	—	2	—	2
H. Zawody uczniów.				
Bednarzy	4	—	—	4
Blacharzy	4	—	—	4
Bronzowników	2	2	1	5
Kaflarzy	4	1	1	6
Kowali	3	—	—	3
Krawców	4	3	3	10
Kamieniarzy	—	1	—	1
Malarzy pokojowych . .	1	2	4	7
Murarzy	1	7	—	8
Tokarzy	2	—	—	2
Rymarzy	2	—	1	3
Rzeźbiarzy	3	3	—	6
Ślusarzy	7	12	6	25
Stolarzy	7	4	1	12
Szewców	14	10	3	27
Szklarzy	2	2	—	4
Tokarzy metali	7	4	1	12
Cyzelerów	1	—	—	1
Pozłotników	4	—	—	4
Drukarzy	1	—	—	1
Stelmachów	2	—	1	3
Bez zawodu	4	2	—	6
Rytowników	—	—	2	2
Odlewaczy	—	—	3	3
Mechaników	—	—	1	1
Razem . . .	79	53	28	160

VII. Zamknięcie rachunków za r. 1901.

Przychód	Kor.	hal.
Od c. k. Rządu	780	—
Z funduszu krajowego	1030	—
Miasto Podgórze	963	96
Rada powiatowa	100	—
Izba handlowa i przemysłowa . .	200	—
Razem . . .	3073	96

Rozchód	Kor.	hal.
Niedobór z roku 1901	12	90
Za kierownictwo	400	—
Wynagrodzenie nauczycieli . . .	2457	12
Środki naukowe	206	92
Wydatki administracyjne	94	97
Razem . . .	3171	91
Niedobór na rok 1902	97	95

OGŁOSZENIE.

Wpisy uczniów do tut. uzupełniającej szkoły przemysłowej na rok szkolny 1903 odbędą się 12, 13 od 6 do 8 popołudniu i 14 września b. r. od 9 do 11 godziny rano — a nauka rozpocznie się 14 września uroczystem nabożeństwem i odbywać się będzie w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki wieczorem od godziny 7 do 9, a w niedzielę po wspólnem nabożeństwie od 9 do 11 godziny przed południem.

Przypomina się P. T. Pracodawcom i Rodzicom, że według §. 75 i §. 100 ustawy obowiązani są do uczęszczania na naukę w szkole przemysłowej uzup. wszyscy terminatorzy tak zapisani w Cechu, jakoteż niezapisani, tudzież młodzież, która ukończyła szkołę ludową, a nie uczęszcza do szkoły średniej. Obowiązek uczęszczania do szkoły w myśl ustawy trwa do 18 roku życia, pod warunkiem ukończenia ostatniej klasy przemysłowej z dobrym postępem.

Uczniowie nowo wstępujący do szkoły, mają przedłożyć przy wpisie ostatnie świadectwo szkolne i metrykę chrztu, lub w braku tejże podać dokładną datę urodzenia.

P. T. Przemysłowców, którzy swoich terminatorów nie zgłoszą do wpisu przed rozpoczęciem roku szkolnego, wykaże Zarząd szkoły c. k. Starostwu, jako władzy przemysłowej, celem zmuszenia ich ustawowymi środkami do dopełnienia obowiązku.

Wszyscy PP. Pracodawcy obowiązani są na mocy ustawy przemysłowej czuwać nad swoimi uczniami, aby regularnie uczęszczali na naukę, aby przychodzili do szkoły o oznaczonej godzinie i nie spaźniali się, co bardzo przeszkadza nauce. Zarazem zwraca się Zarząd szkoły do PP. Pracodawców z prośbą o dopilnowanie,

by uczniowie katolicy uczęszczali na wspólne nabożeństwo w niedziele.

Każdy uczeń otrzyma bezpłatnie książki i środki naukowe, a dla ścisłej kontroli, czy uczeń był rzeczywiście w szkole, wydaje się książeczki kontrolne, w których każdorazowa obecność ucznia w szkole stwierdzaną bywa pieczęcią szkoły.

Książeczki te powinni PP. Pracodawcy ściśle przeglądać i podpisywać, a godziny opuszczone z ich powodu usprawiedliwić, aby nie zachodziła potrzeba urzędowych upomnień.

Ażeby ułatwić korzystanie z nauki i tym uczniom, którzy już wprawdzie ukończyli uzup. szkołę przemysłową, ale pragną jeszcze dalej się kształcić szczególnie w rysunku zawodowym, oznajmia się, że uczniowie tacy przyjmowani będą do szkoły pod warunkiem, że będą uczęszczali regularnie i zastosują się do przepisów szkoły.

W końcu zwraca się uwagę, że tylko tacy uczniowie przedstawieni przez majstrów do wyzwolin, uzyskują potwierdzenie świadectwa wyzwolin przez Władze, którzy okażą się świadectwem ukończonej z dobrym postępem nauki w tutejszej szkole uzup. przemysłowej; majstrowie więc zaniedbujący przepisany obowiązek posyłania swych terminatorów do szkoły, tamując ich przyszłość, będą powodem narzekania młodzieży.

Zarząd uzupełniającej szkoły przemysłowej

w Podgórzu 15 maja 1902.

Jodłowski Kazimierz

kierownik.